

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Interpelacija

do ministra notranjih zadev.

G. dr. Vošnjak in tovarši so v seji poslanske zbornice 4. marca stavili sledečo interpelacijo:

Člen 19 državnih osnovnih postav od 21. decembra 1867 priznava enakopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju.

Na podlagi tega člena je več župnikov v slovenskih okrajih Štajerskega krstne, poročilne in mrtvaške knjige v slovenskem jeziku pisati začelo, ker je samo po sebi razumljivo, da se mora 19. člen praktično uvesti po vsem javnem življenju; če ne, ostane mrtev na papirju. Zlasti glede krstnih, poročilnih in mrtvaških knjig je silno važno in potrebno, da se slovenska imena pišejo s slovenskim pravopisom in se tako odstranijo pomote, katere lahko nastanejo po nemškem pisanju; kajti znano je, da je v slovenskem jeziku dosti imen in besedij, ki se nemškim pravopisom zavolj pomanjkanja dotičnih črk ne dajo dovolj natančno zaznamovati.

Kljubu temu je ministerstvo notranjih zadev z ukazom od 22. februarja 1872, št. 1889, zabranilo slovensko pisanje v župnijskih maticah in zaukazalo, da se morajo tudi zanaprej z nemščino pisati; a župnikom, ki so se slovenščine držali, je ministerstvo protilo s kaznijo ter res trde kazni naložilo.

Tako je bil g. Božidar Raič, župnik pri sv. Barbari v Haložah od c. kr. namestnika v Gradci zavoljo slovenske pisave v župnijskih maticah z odločbo od 17. oktobra 1873 na 100 gold. globe obsojen in ta razsodba od ministra notranjih zadev z ukazom od 23. novembra 1873 potrjena, tako da je moral g. župnik Raič v treh dneh plačati globo 100 gold. in komisijske stroške 11 gi. 23 kr.

Z ozirom na to, da je 19. člen državnih osnovnih postav za vse v avstrijskih deželah živeče narode veljaven, tedaj tudi za slovenski narod; dalje, da se župnijske matice pri vsakem narodu morajo v njegovem jeziku pisati, ker daje pisava v drugem jeziku povod mnogim pomotam in končno z ozirom na to, da gori navedeni ukaz ministra notranjih zadev 19. člen državnih osnovnih postav nasproti slovenskemu narodu popolnem prezira in prelamlja, vprašajo podpisani ministra notranjih zadev:

1. Zakaj je ministerstvo nasproti 19. členu državnih osnovnih postav zabranilo pisanje župnijskih matic v slovenskem jeziku? in

2. kakšne ovire so proti slovenskemu

pisanju župnijskih matic v župnijah s slovenskim prebivalstvom?

Na Dunaji 3. marca 1874.

Dr. Vošnjak, dr. Razlag, Nabergoj, Pfeifer, Herman, dr. Vitezič, grof Barbo, dr. Monti, dr. Pražak, Meznik, Veber, Vurm, dr. Fanderlik, dr. Milšuh, Pavlikov, Naumovič, Srecicki, Petruševič, Halka, Krasicki, Ozarkievič, dr. Kryzanovski, Hajdamaha.

Drugi občni zbor „glasbene matice.“

V sredo 4. tega m. je imela „glasbena matica“ ob 7. uri zvečer v čitalnični dvorani svoj občni zbor, katerega je prišel njen prvosednik g. Franjo Ravnikar s sledečim ogovorom: „Slavna gospoda! Prvi godovni dan milega dečka je v vsaki rodbini toliko milejši in slovesnejši, kolikor bolje se dečko tega pomenljivega dneva zaveda. Isto tako praznuje „glasbena matica“ svoj prvi godovni dan, ona je, komaj leto dni stara, postala krepko dete, ki se živo zaveda, ki ogleduje ponosno okolo sebe, ki poganja na vrteci domače glasbe nadejpolne kali, krasne cvetlice. Uzroka imam tedaj dovolj, da Vas vse navzoče iz polnega veselega srca pozdravljam, posebno one, kateri so iz daljnih krajev pripotovali s živim domoljubnim plamenom v srcih, da nas navdabnejo za daljno neutrudljivo delovanje, da nam marljivost pospešijo. — Namen našega društva je jako važen, in njega dovršenje jako težavno. Vendar se odbor tacega dela nij ustrašil, z vztrajno vse pohvale vredno delavnostjo in s posebnega odlikovanja vredno marljivostjo premagal je vse prve ovire. Da bode kmalu izpolnil izdavanje pesnij za šolo, cerkev in dom, razpisal je darila za zbirke narodnih pesnij, napolnil si bo knjižnico z najzanimivejšim gradivom iz muzikalnega polja, le dveh točk pravil se nijsmo še dotaknili, in te ste glasbene produkcije in glasbena šola. Zato pa treba, da marljivo nabiramo podpornih in ustanovnih udov, tedaj novcev in zopet novcev, treba pa bi tudi bilo delavnih udov starih in mladih skladateljev. Stari naj se ne plašijo, da bi se njihova slava utopila v društvu, darila in javna pohvala jim ravno pri nas ne zaostane. Pozabi naj se bridka skušnja, da so osamljeni žalibog premnogokrat pogrešali vsakojake podpore in tako pustili usahnuti vir njihovih proizvodov. Isto tako mladi naj ne odtegnejo svojih moči, naj poskušajo, naj pristopijo v naše kolo, in nikdo se ne bo kesal. O odborovem delovanju vam bo natajučnejše poročal gospod tajnik.“

Sporočilo tajnika g. Valente o delovanju „glasbene matice“ od 27. septembra 1872 do 4. marca 1874 se glasi:

„Glasbena matica“ praznuje denes svojo prvo obletnico in odbor mora slavnemu zboru poročati, kako je skrbel za življ in obstanek mladega zavoda. — Akoravno važnost našega društva nij povsem prešinila vsaj inteligentni del slovenskega z velikimi bremenimi preobloženega naroda, vendar le šteje 22 ustanovnikov in 229 letnikov, in je tedaj našlo med narodom ono podporo, kakoršne smo se nadejali; zadovoljni moremo biti, da je stanje premoženja in društveno delovanje tako, da smo osigurjeni za njegov daljni razvitek in obstanek.

Odbor je imel 6 sej, imenoval je po pravilih izmed sebe prvosednika, namestnika gospoda Praprotnika in kot tajnika mene. — Odbor se je trudil željam, ki so bile izrečene v I. občnem zboru, kar je bilo mogoče ustrezati, da se pa nij še vse izvršilo, temu so krive razne zavire, ki se nijso mogle odvrniti. Od odbora izvoljeni „artistični odsek“, v katerem so gospodje Anton Nedved, Leopold Belar, Feliks Stegnar in jaz, in kateremu se je izjemno pridružil občeznan vrli sodelavec na slovenskem muzikalnem polju gospod Anton Förster, je imel nalogo skrbeti za vredovanje in presojevanje kompozicij, katere je društvo v tisk dalo ali pa še v tisk pridejo. Dalje je ta odsek nasvete dajal o izdavanju muzikalij, o podelitvi razpisanih daril itd. Ena najvažnejših nalog „glasbene matice“ namreč nabiranje „narodnih pesnij“ se je preteklo leto jako slabo spopolnila, kajti na odborov „poziv“ so društvu došle samo tri pesmice, katere je nabral prost posestnik v Zagorji. Zakaj se ne najdejo nabiraleci narodnih pesnij, to mi nij moči razjasniti, upam pa, da se bo nabiranje, tega za narodno glasbo jako imenitnega blaga, v prihodnje bolje oživelo.

Vspešnejši je bil odborov razpis darila za „leško slovensko mašo“, kajti oglasili so se štirje skladatelji in sicer 2 z Goriškega, 1 s Štajerskega in 1 s Kranjskega. Po nasvetu artističnega odseka priznalo se je razpisano darilo 10 gold. v srebru g. Daniel Fajglju, učitelju v Tolminu, ob enem pa se je odločilo, da se gosp. Avgust Lebanu, učitelju v Gorici za njegovo izvrstno skladbo, ki pa nij zložena po pogojih, ki so v razpisu terjani, izreče častna pismena pohvala. Tudi družih kompozicij je došlo društvu mnogo od vseh strani in če tudi nijso vse sprejete za tisk, izbralo se je najboljšo gradivo, katero se bo s časom dalo na svitlo. Zlasti se bo skrbelo za dobre moške zборе in se bodo v to svrhu razpisala darila za najboljšo pesni liričnega in parijotičnega zapopadka.

Zaradi šolskih pesnij je odbor vedno skrbljivo priprave delal in naznaniti morem radostno, da se mu je posrečilo dobiti iz-

vrstnega skladatelja, ki ima že gotovih šolskih napevov nad 70, kateri se bodo izdajati začeli, ko hitro se dobijo za zbirko še potrebne telovadske in popotne pesni. Gotovo pa pride vsaj začetek te zanimive zbirke še tekom tega leta na svetlo.

Častiti družabniki so za pretečeno leto pač pičlo število muzikalij od „glasbene matice“ sprejeli, namreč I. zvezek s samospевom „Želje“ od Nedveda in II. zvezek s štirimi moškimi zbori od Gerbica, Försterja, dr. G. Ipavica in Nedveda. Da se nij moglo družabnikom več podati, zakrivila je najbolj Starega tiskarna v Pragi, ki je za eno izdavo po 4 mesece potrebovala; da se temu zakasnenju v prihodnjem izogibljemo, bodo se vsi društveni zvezki kar bo mogoče v domačih tiskarnicah tiskati dali in le, ko bi te ne mogle dosti hitro ustreči, potem bi se šele pri vnanjih tiskarnah delo naročilo. „Glasbena matica“, akoravne še društvo v zibelji, je vendar tudi, vsled vabila šolskega nadzornika gospoda Antona Klodiča, zastopana bila v dunajski svetovni razstavi ter je v njo poslala v od ministerstva urejeni oddelek, vse do sedaj na svetlo prišle slovenske kompozicije. Ta zbirka se bode, kadar nam zopet nazaj dojde, spravila v društveni arhiv, tako da bo ta arhiv s časom popolno zrcalo naše narodne glasbe. — Razen skladb domačih komponistov nakupile so se tudi za knjižnico nekatere slovansko muziko zadevajoče znanstvene knjige. Posebno moram pa omeniti, da so knjižnici darovali: slavno pevsko društvo „Kolo“ v Zagrebu 3 zvezke zbirke „Milovan“; gospod Leopold Belar v Ljubljani, mnogo svojih tiskanih skladb; gospod Ivan Kos v Petrogradu, več jako lepih kompozicij najboljših ruskih skladateljev; in gospod Slavoljub Lžičar v Mitrovici svoje „bačke napeve“. Zdatna denarna darila je sprejelo društvo od gospodov Anton Grila, trgovca v Ljubljani, Viljem Pfeiferja, državnega poslanca, Matija Žvanuta iz Trsta in Janeza Pajka, župnika v Zdolah.

Vsem navedenim dariteljem izrekam tu presrčno zahvalo in mislim, da se tudi slavni zbor moji zahvali pridruži. Uže v prvem letu je nemila smrt „glasbeni matici“ vzela dva uda, iskrena rodoljuba, namreč gospoda Anton Lesarja, slovečega pisatelja in profesorja, in gospoda Josip Küstla, poštnega kontrolorja, ki je bil vnet prijatelj glasbe. Bodi jima zemljica lahka!

13. maja lanskega leta umrl je v Ljubljani stari glasbeni mojster Kaspar Mašek. „Glasbena matica“ nij smela pozabiti zasluge tega starčka, katere ima za našo slovensko glasbeno literaturo, tembolj ne, ker je bil ranjki oče našega prerano umrlega Kamila Mašeka. Glasbena matica je tedaj za Kaspar Mašekov pogreb kupila krasen venec z narodnimi trakovi in napisom „glasbena matica“ skladatelju „Kdo je mar“.

Tako je odbor „glasbene matice“ ozirjemal na vse, kar bi moglo društvu koristiti in nij v nemar puščal nobene prilike, pri kateri se je moglo za društveno čast in društveni namen delovati.

Vojteh Valenta, tajnik.

Na vprašanje gospoda prvosednika, da-li ima kdo omeniti kaj k tajnikovemu sporočilu, oglasi se gospod dr. Karel Bleiweis, ter predlaga, da bi se zanimivo tajnikovo sporočilo ne samo društvnikom priobčilo, temveč, da bi se tudi po časnikih natisnilo, kar bi mo-

rebiti marsikoga vnelo, da pristopi k društvu.

Gosp. Ravnikar smatra te nasvete kot želje, za katere bo prihodnji odbor skrbel, da se izpolnijo.

Na to poroča g. Franjo Drenik kot društveni blagajnik o stanju premoženja „glasbene matice“, in naznani, da je imelo društvo dohodkov 978 gl. 61 kr. in stroškov 461 „ 19 „

tako da ostane premoženja 517 gl. 42 kr. katerih je naloženo 350 gl. pri obrtnijski podporni družbi.

Ker o blagajnikovem poročilu nema nihče nič omeniti, izvoli prvosednik za pregledovalce računov gg. dr. Karla Bleiweisa in Hugo Turka.

Vršila se je potem volitev novega odbora in izvoljeni so bili:

Za prvosednika: g. Ravnikar Franjo, za blagajnika: g. Drenik Franjo, za odbornike gospodje: dr. Franjo Ambrožič, Jurij Šantelj, Viktor Bučar, Anton Jentelj, Anton Nedved, Josip Noll, Feliks Stegnar, Vojteh Valenta in Dragotin Žagar za Ljubljano.

Kot zunanji odborniki: gg. Leopold Cvek na Primorskem, Franjo Gerbic v Zagrebu, Anton Hribar v Gorici, Josip Miklošič v Mariboru, Franjo Stojec v Kranjski gori, Matija Šušteršič v Krškem in Anton Steekl v Velikovecu. Končno so se še prečitali pozdravilni dopisi gg. Jaka Ploja iz Rečice, Franjo Ozbiča iz Kamnika in Rihard Mihelčiča iz Zagorja, ki je tudi na čast občnega zbora „glasbeni matici“ poklonil svojo polko française „Spomladna vijolica“.

Po končanem občnem zboru se je zbralo zvečer v čitalnični restavraciji mnogo gostov k večerni zabavi, ki je trajala v veseli družbi pozno v noč. Vojška godba in izborna petje čitalničnih pevcev je bilo z občno pohvalo sprejeto.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 6. marca.

V **državnem zboru** se je 5. marca začela debata o konfesionalnih postavah. Oglašeni so 35 govornikov „proti“, in 23 „za“. Ta dan so govorili Hohenwart, Greuter, knez Czartoryski in Weiss v. Starckenfels proti, a Schaffer, Göllicher, Dürnberger in Fux za. Denes je nadaljevanje debate.

Strogo **vladni listi** hero zaporedom levite onim ustavovernim novinarjem, ki niso z ministrom Depretisom zadovoljni, ter jim za zlo jemljó, da so premalo ministerijelni. Nova „Presse“ je zavoljo tega se ve da jako užaljena in zmerja na vsa usta.

Ogerskih Srbov cerkveni zbor se bode po poročilu Naplovem kmalu sklical, da voli metropolita. Torej je videti, da se morda ogerska vlada nasproti Srbom vendar nekoliko poda.

Iz **Pešte** nij še gotovih poročil o kadem koncu ministerske krize. Szlavay je nagovarjal Tiszo in Ghyezya naj vstopita v ministerstvo. „P. L.“ piše, da je skupni budget uže gotov ter da delegacije začno 20. aprila zborovati.

Vnanje države.

O princu **Lulu**, ki stopi s 16. marcem v vrsto prestolnih pretendentov, da bode žugal miru Francoske z rovanjem svojih agentov ter težil po vladanji nad velikim narodom, katerega najboljši in najinteligentnejši možje žele svobode, piše Times: Sin Evgenije je razumnejši, nego bi se za

njegova leta mislilo, in je bolj trdne volje, nego je bil cesar zadnja leta. Princu se nič ne mudi pretendirati. On hoče da je prej dobro odgojen, da bo mogel dobro vladati. On pravi, da 16. marca nij hotel imeti nijene slovesnosti. A ker je uže sklenena, hoče priložnost porabiti ter svoj program razložiti. Čakal bode, da se parlamentarna vladna forma na Francoskem zguli. Ako ste le dve zastavi, anarhije in cesarstva, bode Francoska gotovo drugo volila. Ako „Napoleon IV.“ zares uže tako govori, potem jabuko nij palo daleč od drevesa. Napoleonov sin zida na zmágo budalosti. No, dokler Mac-Mahon vodi Francosko osodo, so „Lulove“ nadeje opravičene. A gnjusiti se mora zares človeku, ako hoče 18 leten dečak, o katerega zmožnosti se samo govori, „deželo rešiti“, katere najboljši možje so tako precej brez sveta.

Bilbae **Karlisti** nijso še vzeli. Njihovo nastreljavanje nema velike moči. Serano in Topete sta v Santander pomoči peljala. General Moriones ima še taiste pozicije, kakor pred napadom.

Dopisi.

Iz Novega mesta 5. marca [Izv. dop.] Akopram je vse rodoljube novomeške, posebno pa čitalnice, bitko zadela zguba vrlega g. dr. Bučarja, ki je bil narodnemu življenju tukajš. jemu duša in utemeljitelj „Narodnega doma“, nijsmo se dali s tem plašiti, da bi bili odjenjali od prizadetih naših, nego še tesneje krog ognjišča domačega v kolo stopivši, upiramo se krepko navalu sovragov. Sicer je narodna čitalnica naša pod prvomestništvom grafa Barba, v neugodnih okoliščinah, ker ne broji obilnega števila članov in nema niti prostorov, ki bi ji skoro neobhodno trebali, da bi se vzdrževati in čvrsto napredovati mogla, a napravila je vendar kljub še mnogim drugim neugodnostim letošnji predpust članovom svojim tri prav vesele večere. Nadejamo se pa, da jej bodejo v kratkem vse neprilike odstranjene, ker ima „Narodni dom“ stoječ uže pod streho po neumornem prizadevanji tukajšnjih rodoljubov, posebno po velikej skrbi in trudljivosti vrlih gg. Rozmana, Mehore in Gustina, in pa žrtvoljubnosti mnogih rodoljubov iz vseh krajev Slovenije, letos vsaj toliko dodelan, da se bode mogla čitalnica vanj preseliti. Potem se bode pričelo še krepkeje gibanje in čvrsteje razvijanje narodne zavesti v Novem mestu. Nasprotniki v narodnih nam prizadevanjih, skoraj neizjemno c. kr. uradniki osnovali so si koncem lanskega leta k dvema svojima uže obstoječima društvoma „kazini“ in „ritterbundu“, še jedno, katero si je na zastavo zapisalo: „liedertafel“, po izgledu jednacega društva v Kočevji. To je prvi sad Boehmovega nameščenja v Novomesto.

Naj še nekoliko o našej gimnaziji povem. Vsako leto je na njej manje dijakov. Letos jih imade 110, baš maleno število v primeri z nekdanjimi leti! Razne okoliščine, ki sedanji čas po vseh gimnazijah številu dijakov zmanjšujejo, krivi so temu tudi tukaj. Sploh pa tudi vsako leto, odkar je postala gimnazija državna, profesorjev primankuje. Profesorja naravoslovja je letos stoprv meseca novembra dobila. Izmed 13 profesorjev vsi izven oo. frančiškanov in pa gg. Poljanec in Šuklja slovenščine niti zmožni nijso. Lehko si je tedaj misliti, v kako žalostnem stanju oziroma slovenščine je gimnazija novomeška. Še predmeti, ki bi se

morali v slovenskem jeziku učiti, ne morejo se vsi, ker dotični profesorji slovenščine zmožni niso. Vsega spoštovanja je vreden prof. slovenščine na višji gimnaziji o. Lad. Hrovat, ki nij nikakor z ljubljanskim „mar-nim slovničarjem“ primerjati. Iskren narod-njak je in temeljito seznanjen s slovenščino. Dasi ima kuto, vendar je vnet za napredek. Uže je neki v tiskarni slovnica latinska, ka-tero je spisal v slovenskem jeziku in kmalu ima zagledati beli dan. — Omenjam naj še, da so v gimnazijske dvorani ob sabotnih večerih znanstvena predavanja občinstvu mestnemu v nemškem jeziku. Predaval je uže prof. Šuklje: Ueber die historischen Frauen, prof. Tomašik: Ueber korallen und polypen, prof. Sparmann: Ueber die mythologie der Griechen in ravnatelj dr. Zindler bode pri-hodajo soboto: Ueber die neuen masse und gewichte. Čudno se nam le to čini, da ne smejo odrasli dijaki teh predavanj poslu-šati. Ravnatelj jih je zadnjič vpričo vsega občinstva iz dvorane iztiril, akopram so se spodobno vedli in je bilo prostora še preveč. — Ostaja mi še marsikaj omenjati, a bode naj za sedaj dovolj. Kmalu bočemo še kaj poročiti, saj je gradiva vedno dovolj. —

Iz Dunaja 4. marca. [Izv. dop.] (Iz državnega zbora.) Galerije so bile natlačene poslušalcev in poslušalk, kateri so prišli k debati o konfesijonalnih postavah, pa so zelo iznenadeni morali skozi pet ur poslušati razprave o dveh čeških železnicah, ki se imajo zidati iz posojila 80 milijonov goldinarjev.

V začetku seje se bere pismo morav-skega poslanca grofa Belkredija, v katerem svoje razloge pove, zakaj ne more stopiti v državni zbor. Potem se bere pismo 33 češ-kih državnih poslancev, v katerem se skli-cujejo na svojo prvo izjavo od 28. novem-bra l. l., sicer pa izrekajo svojo voljo, pri-pomagati k spravi. Dr. Pražak nasve-tuje, da se izroči to pismo posebnemu od-boru v pretres; dr. Rechbauer se sklicuje na opravični red, po katerem ena in ista stvar, ako je enkrat rešena, v isti seji ne sme več na vrsto priti in večina zbornice pred-sedniku pritrdi.

Dr. Pražak in tovarši interpelujejo potem vlado, zakaj ne napravi na Morav-skem vseučilišča in sicer s sedežem v Olomuci.

Dr. Vošnjak in tovariši stavijo do ministra notranjih zadev sledečo interpela-cijo, katero so podpisali slovenski poslanci, Moravani in Rusini. (Celo interpelacijo smo na prvem mestu lista natisniti. Ur.)

Potem je skozi štiri ure debata o dveh novih železnicah na Češkem. Govorili so dr. Kronaweter, dr. Herbst, poslanec Graf iz Tirolskega, dr. Brestl, kupčijski minister Banhans in naposled so bili vsi predlogi železniškega odbora nespremenjeni sprejeti.

Seja je bila ob 1/25 uri sklenena. Jutri so na dnevnem redu konfesijonalne po-stave. Generalna debata utegne dva dni trajati, ker je dozdej uže 52 govornikov vpi-sanih. Skoraj cela pravna stranka se je dala vpisati, na čelu Hohenwart proti postavam; tudi Kronawetter je vpisan proti in sicer, kakor se sliši, hoče on govoriti za ameriški sistem, po katerem se vlada za cerkev čisto nič ne briga. V načelu bi taka uredba dobra bila, ko bi mi ne živeli v monarhistični Evropi in ko bi

temu ne oviralo tisočletno zgodovinsko raz-vijanje cerkveno-državnih razmer. Od slo-venskih poslancev bode dr. Razlag go-voril za konfesijonalne postave in le pri nekaterih točkah nasvetoval spremembe, zla-sti tam, kjer si vlada skuša stvarjati poli-cijsko veleoblast nad duhovniki.

Z Dalenskiga ad Šalamuóna pad Višja garuó, štirnajst dnij pa svejčenci. [Izv. dopis]. Kagaá stea reakli? De smem samu tu pisat, kar je rejs? Tu-je de, kaj-pék! Nič sea ne bujte. Kar bam vam jast začar-kav, tu tako drži v brajéji, kakr dea b' s tarta zvježav in s klincam zbu, ker jast prejd vsea pagruntam, kakr Starčkov kus. Zatu imam denes ana pavejdat od kaplana v Štični t'la dóle pr nas. Ta mažiček krade „Slavenski Kejdnik“ na puósti. Naračen je nošten mož Jucže Lesjak na uni časapis. Pa je ta keplanska duša št, list ukral pi-smanosci in zapisal na otes: „se ne spre-jema več zavoljo n-krščanskih načel“, in list nazaj vam v Leblano paslav. Naračnik ad tega nej neč vejdu, potlej se vej de je hud biv. — Ka prav'te, kaj b' blu s tacim tatovam začet? Ko bi mean' taka naredu, jast bi ga žjè prijev za kamat in mu pa-svejtu, de b' se n'kul' več na vtikal v reči, k' mu mar nejsa in k' jih nej plačav. De b' tudi jega buh patipal s ta debelim parstam. Buhasabár!

Iz Zagreba 4. marca. [Izv. dopis.] Ogerska in avstrijska vlada ste skoro na isti način izgubili tla pod soboj, pot pred soboj in zaslembo za soboj. Tu in tam je postala parlamentarna večina iz skrbne ma-tere — zlobna mačuha za svoje lastno dete, za vlado. Tu in tam vlada, kakor „Obzor“ pravi, metež. Denes v celej habsburškej monarhiji gotovo nij nikjer tako stabilnih političnih razmer, kakor so naše. Naša vlada ima trdna tla pod soboj v celej deželi, ima v narodnem programu širom odprt pot v prihodnost, in ima čvrsto zaslembo v na-rodnej stranki, iz katere je izšla. Mlada Hrvatska stoji denes nasproti troblej Oger-skej skoro v istem razmerji, v katerem stoji mlada Srbija nasproti troblej Turčiji. Odkar je pri nas narodna stranka vlado prevzela, potencirala se je naša državna avtonomija, malo dá ne, v državno samostalnost. Poleg Rusije, Črnogore in Srbije so Hrvati denes tisti slovanski narod, ki ima naj več atributov državne samostal-nosti. Vse to je sad borbe narodne stranke od leta 1835. do 1872. Metež na Ogerskem utegne narodno stranko spet na branik na-rodnih pravic poklicati, zlasti če bi — kar sicer nij vrjetno, vendar pa mogoče — Lonyay. naš stari zlokobnik, stolico ogerskega mini-sterskega predsednika spet zasedel. On je pri naši narodnej stranki persona ingratissima. Njegov kabinet bi brez dvojbe naše zastopnike na skupnem peštanskem saboru v opoziciji našel. Ž njim leta 1870. in 1871. vodjeni dogovori, in njegova pri tej prilož-nosti pokazana dvoličnost in dvojezičnost ga je pri nas zelo omrazila. Sicer se pa pri nas sploh misli, da krona ministerpredsed-nika brez poprejšnjega zaslišanja Mažuraniča imenovala ne bo, in Mažuraničeva beseda pri kroni baje veliko velja. Sicer pa se „Obzoru“ brzojavlja, da je ministerska križa za sedaj premagana. Kralj baje nij sprejel Szlavyjeve prošnje za odpuščenje. Brž ko ne, se še nij

pravi mož našel, ki bi prevzel Szlavyjevo trnjevo nasledstvo.

Odbor za oživotvorjenje našega vseučilišča dela neprestano in neutrudno. Razen Rusije nema denes nobeden slovanskih na-rodov svojega vseučilišča. Poljsko-Varšavsko vseučilišče porusilo se je, levovsko in pražko ste se pa ponemčili več ko za pol; in to daje našem vseučilišču še večjo važnost, še večjo imenitnost. Glavna naloga našega vseučilišča bo morala posebno ta biti, da si v znanstvenem svetu dober glas pridobi, da bo Avstrija in inozemstvo primorano, njegova spričala kot veljavna pripoznati. Če naše vseučilišče tega ne bo doseglo, bo za Dal-matince in Slovence moralično zaprto. V skrbi za to leži tista opravičena odborova vestnost in skrupuloznost pri postavljenji prvih profesorjev, ki je nekim na poti. Spričal Peštanskega vseučilišča Avstrija ne pri-poznava kot veljavna, kar pa Magjare malo ali celo nič ne ženira, ker je magjarszag edino njihovo rodišče, vzgojališče, torišče in pokopališče. Za naše vseučilišče pa leži v priznanji veljavnosti njegovih spričal en pogoj njegovega moraličnega bivenja ali ne bivenja.

Iz Belgrada 3. marca. [Izv. dop.] Odkad je skupščina zaključena, postalo je pri nas vse mirno in tiho. Te dni nas je malo pretresla in iznenadila novica, katero je prinesla „Agramer-Zeitung“ v enem svojih poslednjih brojev, da je namreč srbska vlada zasledila komplot, katerega namera je bila izgnati kneza, in insurgirati avstrijske zemlje, v katerih Srbi žive, in da sta vodja tega komplota urednik lista „Javnost“ in neki stotnik zatvorena. A od vsega tega živa duša pri nas ničesa ne zna; pa tudi vedeti ne more, ker ta stvar nij resnična, in „Agra-merica“ je bila ali mistificirana, ker ne mo-remo misliti, da bi v to nameri bila izmiš-ljena, kajti ako se ne varam, je ta list hr-vatske vlade, in sicer narodne vlade, ka-teri je sloga južnih Slovenov gotovo pri srci. (I mi smo tega preverjeni. Ur.)

Naš obče ljubljeni knez pripravlja se, da potuje v Carigrad, in to čez en mesec, da obišče Sultana, a izgleda ima, da se bodo srbska zahtevanja glede železnice in malega dvornika povoljno za Srbijo rešila.

Naše narodno pozorišče (gledališče) se bode otvorilo 13. marca. Večina udov biv-šega gledališča je uže angažiranih, a za stroko prvega ljubavnika, starca, junaka in šaljivca razpisan je konkurz.

Domače stvari.

— (Popravek). Pri včerajšnji notici o Prelesniku je po pomoti izostal začetek: Iz Trsta se nam piše i. t. d.

— (Po poroki smrti.) Iz Muljave pri Zatičini se nam piše, da je tam umrl neki Janez Strojani 11 dni potem, ko se je ženil; bil je samo 4 dni zdrav po poroki. — Iz Črnovč pri Ljubljani pak se nam ob enem poroča enak slučaj, namreč neki Janez Ra-móvež se je letošnji predpust zdrav oženil 20. januarja, umrl pak je 28. febr. Torej je užival veselje „svetega“ zakona samo pet tednov.

— (Nabiranje vojaških rekrutov.) Kakor cesarska kr. deželna vlada za Kranj-sko naznanja bode nabiranje vojakov za leto 1874 po dolenjem Kranjskem tako-le vršilo se: Komisija bode aprila meseca dne

10. in 11. v Ljubljani vojaške novince pobirala; 21., 22., 23. v Litiji; 28., 29. in 30. v Krškem. Meseca maja: 1. maja pobiranje novincev v Krškem; 6., 7., 8. in 9. v Novem mestu; 13., 14. in 15. v Črnomlju; 20., 21., 22. in 23. v Kečevji. Na Gorenjskem in Notranjskem. V aprilu: 9., 10., 11., 12., 13. in 14. nabiranje za ljubljansko ekolico; 15., 16., 17. in 18. za Kamnik; 17., 18., 19. in 20. za Radovljico; 24., 25., 26., 27. in 28. za Kranj. V maju: 16., 17., 18. in 19. nabiranje v Logatci; 23., 24., 25., 26., 27. in 28. v Postojni. Kdor hoče svojega sina oprostiti, se mora tri dni pred nabiranjem pri oproščevalni komisiji oglasiti.

Razne vesti.

* (Živo ohrodje.) Angleži so možje, ki si vedo iz vsake stvari denar narediti. Z lakoto preživeti se je čudno, zaradi jedi umreti tudi čudno pa res, in zgodilo se je oboje na enem človeku, na Viljemu Dibariju, ki je te dni v Londonu umrl. Revez je tako stradal, da ga je bila sama kost in koža. Iz svoje reve si je hotel denar delati. Dal se je kazati kot „živo ohrodje“. Najel si je veliko dvorano in se je dal gledati. Ljudje so tiščali zraven in so mu nanesti veliko denarja. Toda njegov zaslužek mu je bil smrt. Ko je imel denar, je začel zopet zelo jesti, je postal debel, in se ni mogel več kazati. Ob zaslužek je bil. Zopet je začel stradati, bil je uže zelo suh, in je hotel zopet v časti kot „živo ohrodje“ figurirati, pa je — umrl.

Poslane.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalessciere du Barry

v Londonu.

Odstranjenje vseh bolezni brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalessciere du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučih, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurju — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napoli, 17. aprila 1862.

Moj gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bival sedem let v strašnem stanju sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanju ne čitati niti pisati; moji ženci so se tresli po celem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalessciere poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalessciere zasluži največ hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzeti. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neufchâteau (Vogesen),

23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravih in strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvomili na mogočest kakšne pomoči. Od tega časa sem ji po nasvetu prijatelja, Revalessciere dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere

Comptable en retraite.

Tečajski kot meso, prihrani Revalessciere pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalessciere-Biscuiten v pušicah 4 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalessciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberzameyr, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birn-

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Šemen.

bacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dušjaka hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V soboto 7. marca 1874.

Prvikrat:

Osem dni pameten.

Veseloigra v 1 dejanji, po E. Pohl-u, poslovenil V. Prešeren.

Potem prvikat:

MARCEL.

Drama v 1 dejanji, po francoskem poslovenil F. Končan.

Končno prvikat:

Na deželi.

Burka s petjem v 1 dejanji, poslovenil J. Aleševce.

Tuji.

4. in 5. marca.

Pri **Slonu**: Frankenberger z Dunaja. — Grundner St. in V. iz Medvoda. — Ripšl iz Loke. — Dovan iz Karlovca. — Markič iz Logatec.

Pri **Maliči**: Pire z Gorenjskega. — Ezerič iz Novega mesta. — Krönlein iz Monakovega. — Stangl, Schmidt, Ranzenhofer, Neumayer, Hupman, Schütz, Tomek, Grundman z Dunaja. — Kraigher iz Postojne. — pl. Fichtenau iz Zagreba. — Trumler Stiss, Weber, Hoffmann, Nutzner iz Dunaja. — Pahl iz Trsta.

Pri **Zamoreci**: Gregorini z gospe iz Tolmina. — Schweighofer z Dunaja. — Schwarz iz Ogorskega. — Mencinger z gospe iz Bleda. — Rožman iz Novega mesta.

Dunajska borza 6. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	60	"
1860 drž. posojilo	103	50	"
Akcije narodne banke	970	—	"
Kreditne akcije	240	75	"
London	111	10	"
Napol.	8	83 1/2	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	104	60	"

Čisto nove, močne štacunske štelaže za blago

se s pudeljnom ali brez pudeljna prav po ceni dobé. Kje? pové iz prijaznosti administracija „Slov. Naroda“.

(57—1)

Ivan Rostahar,

„doktor celega zdravilstva,

naznani p. t. občinstvu, da se je v Krškem naselil.

(56)

Gotov zaslužek

za zaupne, delavne, kateremu stanu koli pripadajoče osebe, ne da bi one kapitala potrebovale ali svojemu poklicu škodovala.

Iščem namreč v vseh mestih monarhije po enega realnega človeka, kateri bi se pečal s prodajanjem šivalnic, eventualno se sprejemanjem naročil, bodi-si proti takojšnjemu plačilu ali v obrokih, in plačam 15% provizije. Moja kupčija se šivalnimi masinami je ena najstarejših v Avstriji, najboljša vrsta blaga in najstrogejša solidarnost mojega kupčijskega obnašanja obče znana, torej je vsakemu lahko na mesec nad 50 gld. tudi več brez vsega rizika zaslužiti, kar se je tudi vsem mojim dozdanim agentom posrečilo. Cenilniki in instrukcije franko. Prijazne detailirane ponudbe naj se pošljejo pod P. B. 1341 franko na

(58)

Haasenstein & Vogler na Dunaji.

Grahove, fiziole in lečne klobase,

potem vsake vrste

mesene in zeleninske konserve, gozdna, poljska in travniška semena,

razboljši gorenjski

poljski gips,

najčistejša

sufolske svinje za pitanje, se dobé pri

Peter Lassniku,

specerijska, materijalna, barvna vinska, slatinska in delikatesna kupčija

(51—2)

v Ljubljani

pri frančiškanskem mostu.

Zdravniško spričalo

o gospod lekar

Wilhelmovem

antiartritičnem antirevmatičnem

krvočistilnem čaju.

Na blagor trpečega človeštva čutim se prisiljenega, izvrstni krvočistilni čaj gospod lekar Wilhelmov od zdravniške strani prav posebno priporočiti.

Ta izdelek, tako priprost, je eno naših najizvrstnejših zdravil za vse notranje bolezni in tako zunanje, ki izhajajo iz spridenega soka. Imel sem priliko zgorajšni čaj tukaj v Ameriki, pri svoji obširni praksi prav pogosto rabiti in našel sem, da se je celo prepričalno izkazal pri sledečih boleznih:

- pri sopilnih boleznih**, posebno pri nahodu sapnikovih vej, posebno če je izmet v jutro zelo eripiozen in mučen bil, dalje pri nadušnih težavah, v poslednjem slučaju je bil učen sijajen.
- pri želodčnih boleznih**, želodčnem krči in nahodu, pri glavnem bolenji, izvirajočem iz pokvarjenega želodca, pri hipohondriji, želodčnem otoku, raku in histerečnih težavah.
- pri otekanju krvnic, zlatih žilah**, in sicer posebno, ako je navadni zapor uzrok otekanja in trganja krvnic in iz tega sledečega krvavjenja.
- pri organičnih srčnih hlabah, zaklopnih hlabah**.
- pri sifili in sifilitičnih boleznih vsake vrste**, posebno takih, kjer je mazanje bilo zastoj, in se je jodkali mesece dolgo brez uspeha jemal. Torej pri zastareli sifili celo posebno.

Tedaj ostane krvočistilni čaj gospoda lekara Wilhelma tudi za Ameriko obogatevje zdravilskega zaklada. (325—4)

Novi Jork, 16. septembra 1873.

Dr. Med. A. Groyen,

nemški praktični zdravnik

v Novem Jorku, št. 73, Serenith Street,

(L. S.) nekdanji nemški štabni zdravnik.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časniki navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Mariboru pri Alois Quandestu; v Celji Baumbachovi lekarni, Rauscherjevi lekarni, pri Karl Krisperju; v Lonču na Štaj. pri L. Müllerju, lek.; v Mozirji pri Tribuču; v Varaždinu pri dr. A. Halterju, lek.; v Slov. Gradci pri J. Kalligritschu, lek.; v Ljubljani P. Lassnik.